

EXPLOSIELUIKEN MET RETOURLUCHTLEIDING

Explosieluiken in retourluchtleiding (bovenste deel) en in filterinstallatie (onderste deel). De installatie is geïnstalleerd door de firma Meconaf uit Franeker.

WERKEN AAN BEWUSTWORDING

Eind december 2014 is door SKH, FLS (Fabrikanten van Luchtzuivering Systemen, branchegroep van de Metaalunie) en Modesta, met actieve medewerking van FLS-lid SCM Group het initiatief gestart om een bewustwordingscampagne te organiseren voor de houtbranche met betrekking tot brand- en explosierisico's. Doelstelling is om de mensen die werkzaam zijn in de houtbranche en scholen te informeren over de gevaren van stofexplosies en brandgevaar met betrekking tot houtstofafzuiging.

Specifieke aanleiding voor de artikelenreeks vormde de calamiteit (brand en/of explosie) bij een bedrijf in 2012 waarbij een slachtoffer viel te betreuren en de verregaande zakelijk- en juridische gevolgen voor de onderneming. De mogelijke onderschatting van brand- en/of explosierisico's en het niet (voldoende bewijsbaar) voorhanden zijn van een Risico Inventarisatie & Evaluatie volgens de Arboret inclusief een Explosie Veiligheids Document (EVD) vormde voor de Arbeidsinspectie een reden tot nader onderzoek en een rechtszaak volgde.

Inspectie SZW blijft houtbranche controleren

UTRECHT - De Inspectie SZW (voorheen Arbeidsinspectie) voert op jaarbasis zo'n 20.000 inspecties uit. Een deel daarvan vindt plaats bij bedrijven die actief zijn in de houtbranche. Geen overbodige luxe, want jaarlijks vinden nog veel ongelukken plaats die relatief eenvoudig voorkomen hadden kunnen worden.

"De afgelopen jaren was de houtindustrie doorlopend één van onze speerpunten. Dat is wel een indicatie dat er nog vaak wat aan de hand is en dat er dus nog veel verbeterd kan worden. Het grootste deel heeft te maken met machineveiligheid, maar we treffen ook

valt Beetstra namelijk op dat veel bedrijven zich weinig bewust zijn van de gevaren van houtstof. "Het stof van veel soorten hout is verdacht carcinogeen. Bedrijven moeten daarom zorgen dat de concentratie stof voor werknemers zo laag mogelijk is. Dat bete-

▲ Als bedrijven hun afzuiginstallatie niet goed voor elkaar hebben, kunnen explosies, met daarop volgend brand, verstrekkende gevolgen hebben.

nog regelmatig onveilige situaties aan die betrekking hebben op de afzuiging van houtstof", zegt Renske Beetstra, senior arbeidsinspecteur bij inspectie SZW. "Als we een onveilige situatie signaleren dan geven we bedrijven vaak de gelegenheid om te verbeteren met daaraan een tijdstermijn verbonden. Bij ernstig gevaar voor personen wordt direct ingegrepen en worden werkzaamheden stilgelegd."

De afgelopen jaren heeft een specifiek, op de houtbranche gericht inspectieprogramma gelopen. Dit programma eindigt dit jaar, maar dat wil volgens Beetstra niet zeggen dat er minder aandacht is voor de houtbranche. "De houtsector blijft aandachtspunt van belang, vooral vanwege de stofproblematiek."

Weinig bewust

Inspecteurs controleren niet alleen installaties, maar ook de mate waarin werkgevers voorlichting geven aan werknemers. Het

Selectie

Nederland telt vele duizenden bedrijven die op de een of anders manier 'iets' met hout doen. Dat kunnen grote timmerfabrieken en meubelmakerijen zijn, maar ook kleine aannemers en éénpitters. De Inspectie SZW bezoekt jaarlijks maar een klein percentage. "Uiteraard vindt vooraf een selectie plaats. Bedrijven die in het verleden al eens een waarschuwing hebben gehad, hebben een grotere kans op ons bezoek. Ook als er een ongeval heeft plaatsgevonden is de kans op een bezoek onverzichts groter", aldus Beetstra, die er aan toevoegt dat bedrijven die gokken dat Inspectie hun deur wel voorbij zal gaan een verkeerde inschatting maken. "Natuurlijk kunnen we op jaarbasis maar een beperkt aantal inspecties uitvoeren, dus we hanteren een strenge selectie wat betreft bedrijfsbezoeken. Het is ook niet zo dat we bij een calamiteit altijd op de stoep staan. Niet alle ongevallen hoeven bij ons gemeld te worden. Alleen als er sprake is van een ziekenhuisopname, blijvend lichamelijk letsel of dodelijke afloop, is de ondernemer verplicht dat bij ons te melden."

Keurmerken

Bedrijven zijn verplicht om een RI&E (Risico Inventarisatie & Evaluatie) en een EVD (Explosie Veiligheidsdocument) in huis te hebben. Voor Beetstra en haar collega's is

dat geen garantie dat de zaken op orde zijn: "Op het moment dat een bedrijf in het bezit is van een EVD en een RI&E, dan kan dat een indicatie zijn dat het bedrijf aandacht heeft voor dit onderwerp. Zeker als zo'n document up to date is. Dat geldt ook voor de aanwezigheid van bijvoorbeeld het nieuwe Qex-keurmerk (voorheen KH-keurmerk, red). Al staat zo'n keurmerk nooit garant voor groen licht. Onze inspecties zijn onafhankelijk van een keurmerk. We toetsen aan de wet. Je kunt namelijk ook aan alle veiligheidsvoorschriften voldoen zonder keurmerk. Wij stappen bij een inspectie dan ook altijd blanco binnen", zegt Beetstra die in dit verband ook wijst op rapporten die inspecteurs vaak onder ogen krijgen. "Als we bij een bedrijf op de stoep staan, dan wil het nog wel eens gebeuren dat de directeur direct een dik rapport uit de kast pakt, waarmee hij wil aantonen dat hij zijn zaakjes op orde heeft. De mensen op de werkvloer moeten ook begrijpen wat de gevaren van houtstof zijn en wat bijvoorbeeld het belang is van goed schoonmaken. Niet bezemen bijvoorbeeld, maar goed gebruik maken van de afzuiginstallaties en bijvoorbeeld het tijdig vervangen van de schuurbanden."

Tegenstrijdig

Soms lijkt de Arboretgeving op het oog tegenstrijdig met andere wetgeving. Bijvoorbeeld het buiten

plaatsen van een installatie om explosiegevaar te beheersen kan in strijd zijn met de milieuwetgeving of de gemeentelijke Welstandcommissie. "Dat is inderdaad lastig, maar dan moeten de ondernemers aanvullende maatregelen nemen op de bestaande situatie. Bijvoorbeeld het afschermen van de installatie. Dat kan bijvoorbeeld door die installatie in een aparte ruimte te plaatsen waar geen mensen komen. Een andere mogelijkheid is drukontlasting door ploffluiken aan te brengen, die de druk naar buiten afvoeren of een vonkendetector met automatische blussing aanbrengen in een inpanidige afzuiginstallatie. Ik ben me ervan bewust dat dit de nodige kosten met zich meebrengt, maar omwille van de veiligheid is dat toch noodzakelijk."

Advies

Beetstra raadt bedrijven aan om het EVD en het RI&E-document jaarlijks door te nemen om puntsgewijs te kijken of nog wordt voldaan aan alle opgestelde veiligheidspunten. "Een afzuiginstallatie is een voortdurend punt van aandacht. Veel ondernemers zetten de installatie neer en zodra ze de motor horen aanslaan denken ze dat hij voor altijd blijft werken en veilig is, maar zo is het niet. Een regelmatig inspectie en preventief onderhoud zijn geen overbodige luxe."

EN NU DUS ECHT AAN DE SLAG!!!

In hedendaagse MKB productiebedrijven is Arborebeleid een belangrijke factor geworden en dit vraagt continue een prestatie door een efficiënte organisatie waar orde en netheid hoog in het vaandel staan. Bovendien levert het ondernemers voordelen op. Bedrijven die actief zijn op het gebied van veilig en gezond werken hebben meer tevreden medewerkers, een betere positie op de arbeidsmarkt en blijken interne processen ook vaak beter op de rit te hebben.

Als SKH komen wij vaak onaangekondigd bij bedrijven over de vloer voor de diverse certificeringsregelingen, maar ook als Notified Body en kennisinstituut op het gebied van machineveiligheid en risicomanagement zoals explosieveiligheid lopen wij vaak door werkplaatsen.

Bij de bewerking van hout komt nu eenmaal houtstof en spaanders vrij. We treffen helaas regelmatig

toch situaties aan waarbij we te maken hebben met een verhoogd risico's op het gebied van brand- en explosiegevaar. Een volledige reductie van alle risico's is praktisch niet mogelijk/haalbaar! Maar diegenen die beseffen welke risico's kunnen optreden hebben de halve 'wedstrijd' al gewonnen! Dat houtstof nog steeds een item is blijkt trouwens ook uit het feit dat Inspectie SZW 'houtstof' als een van hun speerpunten heeft

opgenomen in hun inspectieprogramma.

Er is veel veranderd de laatste jaren. Het kabinet wil minder regels en meer overlaten aan de bedrijven. Door de overheid worden we gepaaid met de toezegging van minder regelgeving en meer eigen verantwoordelijkheid. En die kant gaat het de komende jaren steeds meer uit; minder verplichtingen, meer eigen invulling! Maar dan moeten de zaken (regels) ook duidelijk en minder complex zijn. In dat laatste zit 'm natuurlijk de kneep. Onduidelijke regelgeving, advies- en controlerende instanties die elkaars taal niet spreken